

DANES Božo Zorko

## Stokanje brez idej



Skupne zimske počitnice za vse šole so že nekaj časa povod za bolj ali manj žolčne razprave med ministrstvom za šolstvo in turističnim gospodarstvom, predvsem žičničarji in gorskimi turističnimi kraji.

Mnenja so seveda različna. Tistim, ki ne bodo šli nikamor, je vseeno. Za tiste, ki imajo več otrok v različnih šolah, je verjetno odločitev o enotnem terminu počitnic dobrodošla. Kot kaže, ni pogodu samo turističnemu gospodarstvu, ki skuša dokazati, da bo zaradi tega imelo velike izgube. Pa so že na začetku brnili mimo, ko so objavili, da bo izguba kar okoli 15 milijonov evrov. Ministru Lukšiču so pravzaprav naredili veliko uslugo, saj jim je z lahkoto dokazal, da močno pretiravajo.

Ni dvoma, da bo zaradi skupnega termina počitnic naval na smučišča v tem tednu večji in da bo prihodnji teden verjetno nekoliko manj domačih obiskovalcev, kot bi jih sicer bilo. Koliko, je težko reči, saj je veliko odvisno od vremena, a tako rekoč pripisati državi krivdo za vse tegobe tega dela turističnega gospodarstva, je neresno početje.

Tudi žičničarji se bodo morali prej ali slej sprijazniti, da je njihova ponudba samo tržno blago, kjer veljata ponudba in povpraševanje. Pa še vreme odločilno vpliva na interes ljudi. In dejstvo je, da je v zadnjih letih zanimanje za to obliko rekreacije nekoliko upadlo. Malo se spreminjajo modni trendi, svoje je naredila gospodarska kriza. V celotnem slovenskem turizmu so namreč lani naštel manj domačih gostov in njihovih nočitev kot leto prej. Tudi zime niso več, kar so bile. Le žičničarji in turistično gospodarstvo v gorskih turističnih centrih kaj več kot kakšno novo vlečnico ali sedežnico v glavnem niso zmogli.

Res je večna težava denar za nove naložbe, a tega bo še manj, in brez novih idej, kaj ponuditi gostom, bodo težave vedno večje. Sodobni turizem temelji na vsebini, na programih, ne na hotelskih sobah in žičnicah. Po navadi rečemo, da bo za isto ceno treba ponuditi več. Iskanje odgovora, kaj konkretno je to, pa je najtežje. Če malo poenostavimo, bi lahko zapisali, da bodo morali žičničarji, skupaj z drugimi v turističnem kraju, več truda vložiti v pripravo programov za tisti del dneva, ko gostje ne smučajo. Večerne zabave po lokalnih diskotekah so premal. Še zlasti za družine, ki naj bi jim šolske počitnice pomenile nekaj več kot le to, da ni treba en teden v šolo.

Saj ni čudno, da niti superracionalnik ne ve, kje je Slovenija. Saj pogosto niti sami ne vemo, kje smo.

LEVO SPODAJ

## "Naredili smo nekaj groznega"

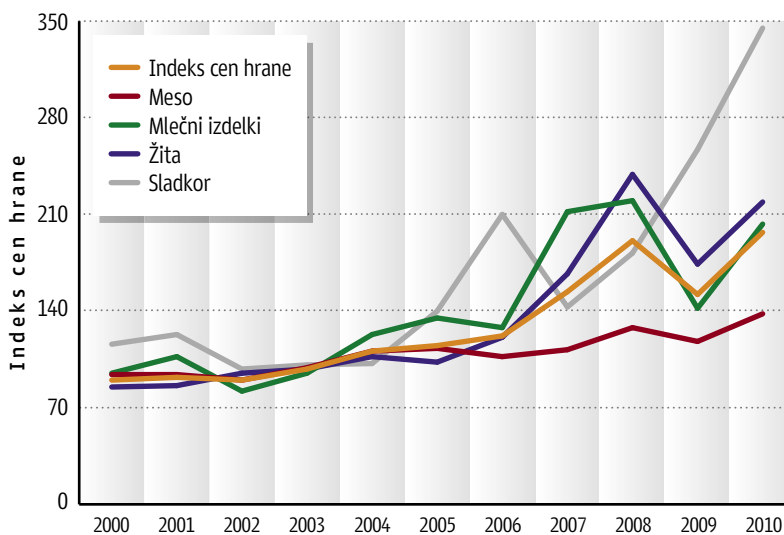
Od leta 1991 do konca leta 2009 smo v Sloveniji po uradnih statističnih podatkih izgubili 94 tisoč hektarjev kmetijskih zemljišč, od tega 20 tisoč najboljših, njiv in vrtov, pravi kmetijski minister Dejan Židan. Zemljo potrebujemo za pridelovanje hrane, novela zakona o kmetijskih zemljiščih v državni zbor

## SILVA EÖRY

Dvig cen hrane v svetu - gre za posledico katastrofalnih ujm in suš ter tudi drugih ekstremnih pojavov, ki se dogajajo v času klimatskih sprememb, kot še za nekaj drugih razlogov - je povzročil, da tudi v Sloveniji vedno bolj prevladuje spoznanje, kako pomembno je, da sami pridelamo čim več hrane. Eden od predpogojev za to je, da imamo dovolj zemljišč, na katerih bodo rasli kmetijski pridelki.

"Naredili smo nekaj groznega, od leta 1991 do konca leta 2009 smo po uradnih statističnih podatkih izgubili 94 tisoč hektarjev kmetijskih zemljišč, od tega 20 tisoč najboljših, njiv in vrtov. V posameznih letih smo izgubili toliko kmetijske zemlje, kot so je pametne evropske države izgubile v obdobju po drugi svetovni vojni do danes. Samo od leta 2000 smo na dan pozidali sedem hektarjev najboljših kmetijskih zemljišč," pravi in se drži za glavo minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dejan Židan, ki je zadovoljen, da je po nekaj mesecih medresorskih posvetovanj vlada pred dnevi v državni zbor poslala novelo zakona o kmetijskih zemljiščih. Dejstvo je, da ima Slovenija zdaj le še 175 tisoč hektarjev njiv in vrtov, skupno pa 470 tisoč hektarjev kmetijskih zemljišč, tako da se je med državami Evropske unije z 886 kvadratnimi metri na prebivalca znašla šele na 24. mestu. Na to, da smo področje prostorskega planiranja "zavozili", opozarjajo

## Podražitev hrane v svetu



Povprečje 2002-2004 je 100.

Podatki za leto 2010 so za mesec oktober.

VEČER

Vir: FAO

tudi drugi, med drugim tudi dr. Anton Prosen s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani, ki poudarja, da je kaos, ki smo ga predvsem v zadnjih dvajsetih letih storili na tem področju, sramota za državo, zato je sprememba zakonodaje nujna. Predsednik sveta za varstvo okolja RS dr. Franc Lobnik dodaja, da se bomo morali ponovno naučiti trajnostno gospodariti z naravnimi viri, če bomo še naprej želeli uživati plovce narave.

"Prva prioriteta kmetijske zemlje je, da z njeno pomočjo pridelamo hrano za ljudi, potem za živali in šele nato vse ostalo," je prepričan Dejan Židan, ki upa, da bo omenjeno novelo zakona državni zbor čim prej sprejel, zaveda pa se tudi, da bo treba postoriti še marsikaj, da bomo kmetijsko zemljo resnično zaščitili. Ker je tudi v evropskem prostoru še nekaj odprtih vprašanj na to temo, bo maja v Radencih naša država gostiteljica mednarodne konference o kmetijskih zemljiščih, na kateri bo govora o preostalih odprtih vprašanjih s tega področja, tudi o tem, kako preprečiti špekulativne prodaje zemljišč.

## Kmetijski krizi in težave

Danes šteje svetovna populacija 6,9 milijarde ljudi, leta 2050 nas bo 9,2 milijarde. Kultivirali smo že vso razpoložljivo zemljo na našem planetu, kar pomeni, da moramo sedaj na isti površini pridelati hrane za dosti več ljudi. Že petodstotni padec proizvodnje je imel za posledico velik porast cen hrane v letih 2007 in 2008. Nato so cene hrane nekoliko padle, a nikakor ne na nivo iz leta 2005.

Zadnji trendi kažejo, da se hrana ponovno draži, celo čez meje podražitev izpred treh let. Po mnenju številnih strokovnjakov kriza še zdaleč ni mimo, pravzaprav nas pravi problem zagotavljanja hrane za vse prebivalce sveta šele čaka. Kriza se bo zaostrovala zaradi večanja števila prebivalstva in zelo hitrega razvoja nekdanj nerazvitih držav, kjer vedno več ljudi porabi vse več dobrin, saj se večja tudi njihov zaslužek, s tem pa njihove želje.

Poleg vsega tega se kmetijstvo sooča ali pa povzroča še kup okoljskih težav. Zaradi zastrupitev s pesticidi, dolgoročni učinki pesticidov še niso dobro znani, a zagotovo lahko trdimo, da povzročajo raka na prostati, Parkinsonovo bolezen in druge, je vse bolj obremenjen zdravstvenovarstveni sistem razvitih držav, zaradi pridobivanja novih kmetijskih površin smo posekali gozdove in s tem pospešili erozijo. Vode letno sperejo v reke in morja okoli za velikost Anglije kmetijskih površin. Težava so gnojila, ki predstavljajo izjemen vir hrane ne samo za kmetijske rastline, ampak tudi za mikroorganizme v vodah, kamor jih spere deževje. Mikroorganizmi se tam namnožijo in zadušijo druga živa bitja. Ne nazadnje pa se bo kmetijstvo slej ali prej moralo prilagoditi podnebnim spremembam, ki prinašajo suše, poplave in druge ekstremne vremenske dogodke. (ank)

## Zaradi naraščajočih cen hrane še večja nestabilnost

Približujemo se prelomnici: šef svetovne banke na vrhu G20 opozoril na širše posledice rasti cen hrane

Naraščajoče cene hrane lahko povzročijo še večjo politično nestabilnost v svetu, je voditelj 20 najpomembnejših svetovnih gospodarstev na svetu med zasedanjem skupine G20 v soboto opozoril predsednik Svetovne banke Robert Zoellick. Finančne ministre in guvernerje centralnih bank skupine G20 je pozval, naj postavijo hrano za prioriteto.

Svetovna banka je še pred začetkom tokratnega sestanka finančnih ministrov in guvernerjev centralnih bank skupine G20 opozorila, da so se cene hrane od oktobra lani do januarja letos povišale za 15 odstotkov.

"Približujemo se prelomnici," je v konferenčnem klicu finančne ministre G20 posvaril Zoellick. Po njegovem prepričanju bodo naraščajoče cene sicer pripeljale do večjih zalog hrane, vendar lahko to v prihodnosti povzroči tudi ogromno pretresov, padcev vlad in nemirov v družbah, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

Prav naraščajoče cene hrane, goriv in drugih osnovnih življenjskih stroškov so eden ključnih dejavnikov, ki so sprožili nemire v državah bližnjega vzhoda in severne Afrike ter pripeljali do odstopov avtokratskih voditeljev v Egiptu in Tuniziji. "Več pozornosti



Prva prioriteta - hrana za ljudi (Igor Napast)

bomo morali posvetiti zadnjim gibanjem cen hrane in učinkom, ki jih ta povišanja lahko imajo na socialno nestabilnost," je opozoril predsednik Svetovne banke. Mednarodno skupnost je pozval k pripravljenosti pomagati državam, kot je Tunizija, ki se je v času politične tranzicije znašla tudi v eko-

nomske šoku. Po oceni Zoellicka so ministri G20 pokazali posluš vsaj za nekatere predloge Svetovne banke.

"Pred nami je seznam zelo izvedljivih ukrepov. Najboljši način, da dokažemo, da srečanje G20 ni le pogovorna delavnica, je, da se lotimo ukrepov. In ukrepi za pomoč najbolj ranljivim so

## Trajno varovanih bo okoli 150 tisoč hektarjev zemljišč

Kmetijska zemljišča naj bi bila po novem razdeljena na trajno varovana (bilo naj bi jih okoli 150 tisoč hektarjev in bodo ključna za proizvodnjo hrane) in na druga. V želji, da bi bilo apetitov po gradnji na kmetijskih zemljiščih v prihodnje manj, zakon ponovno uvaja odškodnino za spremembo namembnosti, ki bo znašala povprečno deset evrov na kvadratni meter. Denar naj bi se zbiral na posebni postavki kmetijskega ministrstva in bo namenjen izvajanju ukrepov kmetijske zemljiške politike. Novi zakon naj bi omejil tudi promet s kmetijskimi zemljišči preko darilnih pogodb, saj ponekod v Sloveniji tako poteka tudi do 80 odstotkov prometa z zemljišči, tudi med ljudmi, ki si niso v sorodu. (se)

## Kmetijski krizi in težave

Danes šteje svetovna populacija 6,9 milijarde ljudi, leta 2050 nas bo 9,2 milijarde. Kultivirali smo že vso razpoložljivo zemljo na našem planetu, kar pomeni, da moramo sedaj na isti površini pridelati hrane za dosti več ljudi. Že petodstotni padec proizvodnje je imel za posledico velik porast cen hrane v letih 2007 in 2008. Nato so cene hrane nekoliko padle, a nikakor ne na nivo iz leta 2005.

Zadnji trendi kažejo, da se hrana ponovno draži, celo čez meje podražitev izpred treh let. Po mnenju številnih strokovnjakov kriza še zdaleč ni mimo, pravzaprav nas pravi problem zagotavljanja hrane za vse prebivalce sveta šele čaka. Kriza se bo zaostrovala zaradi večanja števila prebivalstva in zelo hitrega razvoja nekdanj nerazvitih držav, kjer vedno več ljudi porabi vse več dobrin, saj se večja tudi njihov zaslužek, s tem pa njihove želje.

Poleg vsega tega se kmetijstvo sooča ali pa povzroča še kup okoljskih težav. Zaradi zastrupitev s pesticidi, dolgoročni učinki pesticidov še niso dobro znani, a zagotovo lahko trdimo, da povzročajo raka na prostati, Parkinsonovo bolezen in druge, je vse bolj obremenjen zdravstvenovarstveni sistem razvitih držav, zaradi pridobivanja novih kmetijskih površin smo posekali gozdove in s tem pospešili erozijo. Vode letno sperejo v reke in morja okoli za velikost Anglije kmetijskih površin. Težava so gnojila, ki predstavljajo izjemen vir hrane ne samo za kmetijske rastline, ampak tudi za mikroorganizme v vodah, kamor jih spere deževje. Mikroorganizmi se tam namnožijo in zadušijo druga živa bitja. Ne nazadnje pa se bo kmetijstvo slej ali prej moralo prilagoditi podnebnim spremembam, ki prinašajo suše, poplave in druge ekstremne vremenske dogodke. (ank)